

A SZOCIALISTA AUTONÓM TARTOMÁNYOK ALKOTMÁNYOS HELYZETE ÉS ANNAK GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSA

I. AZ ÖNKORMÁNYZAT (AUTONÓMIA) FOGALMA

1.) *Általános fogalom*

Az önkormányzat (autonómia) a szó legszorosabb értelmében egy terület, illetve szociális – vagy más jellegű – csoport önállóságát jelenti, amelyet az állam szavatol. Az önkormányzat mint államberendezési forma különleges státus- és jogi helyzet szerint valósul meg, vagy más módon meghatározza azt. Az alkotmányos jog álláspontjáról az önkormányzat viszonylag új jelenség, amely behatóbb tanulmányozást igényel különösen a szocialista öngazgatás építésének feltételei között. Az önkormányzat alapja a közös történelmi, gazdasági, kulturális, etnikai és nemzeti sajátosságok létezésében – , és nem csak létezésében, hanem azok elismerésében is megnyilvánul egy egységes állam területén, amely fennállhat mind az egyesült, mind az összetett államok keretein belül is.

2.) *Autonóm tartomány*

Országunkban az önkormányzati egységek szélesebb társadalmi-politikai közösségek, amelyek létrehozását a JSZSZK Alkotmánya írja elő. Az autonóm egységek típusát jelenleg két tartomány képviseli: a Vajdasági SZAT és a Koszovó SZAT. Mindkét tartomány egy szélesebb társadalmi-politikai közösség – a Szerb SZK tartozéka.

3.) *Az autonóm tartományok létrehozása és fejlődése Jugoszláviában*

Tekintettel arra a tényre, hogy autonóm tartományok csak egy szocialista köztársaságban Szerbiában – léteznek, megállapíthatjuk, hogy nem általános jellemzői Jugoszlávia alkotmányos rendszerének.

Ki kell hangsúlyoznunk, hogy Jugoszláviában az önkormányzat az új szocialista szövetségi államberendezés lefektetésével párhuzamosan jött létre. Tehát, az autonómia alapjait már a népfelszabadító háború és a szocialista forradalom idején megvetették. Ennek, valamint az AVNOJ I. és II. ülészakának határozatai nyomán fogamzott meg és fejlődött az autonómia eszméje, az öngazgatású szocialista Jugoszlávia államszervezetének összetevője és alkotóelemeként.

Az önkormányzati egységek eddigi fejlődését figyelemmel kísérhetjük Jugoszlávia alkotmányos fejlődése szakaszainak elemzésével. Ezekben az időszakokban mindkét önkormányzati egység elvileg egyforma jogi helyzettel, feladatkörrel és megfelelő szervezettséggel rendelkezett. Szemmel láthatólag léteztek bizonyos különbségek, de azok nem változtattak a dolgok lényegén. Így például különbségek merültek fel az elnevezésekben, (tartomány – vidék), az igazságszolgáltatás megszervezésében, az eddigi fejlődés egy részében és a helyi öngazgatás szervezetében, valamint a Népek Tanácsába kiküldött képviselők számában is.

Nem mélyedve bele az önkormányzati egységek fejlődési irányának és tartalmának szélesebb történelmi elemzésébe, még egy fontos tényt kell kiemelnünk: az autonómia tervezete létrejöttének és fejlődésének folyamata a szocialista Jugoszlávia társadalmi-politikai rendszerének és szövetségi felépítményének mindig is alkotóelemét képezte; méghozzá mind a megfelelő alkotmányos dokumentumok, mind a JKP illetve a JKSZ politikájának szempontjából.

Ki kell még hangsúlyoznunk azt a tényt is, hogy az önkormányzati egységek, az egész társadalom öngazgatású fejlődésével összhangban mindinkább megszűntek tisztán állami fogalomkör lenni, és egyre inkább az ott élő nemzetek és nemzetiségek munkásosztályának öngazgatású társadalmi-gazdasági közösségeivé váltak, amelyekben azok öngazgatási alapokon megvalósíthatják személyes, közös és általános társadalmi szükségleteiket és érdekeiket.

4.) Az autonóm tartományok helyzete az 1963-as alkotmány szerint

Az 1963-as alkotmány rendeletei értelmében az autonóm tartomány elgondolása nagy mértékben megegyezett az előző alkotmányos döntésekkel, ám az ilyen jellegű döntések által mégis új időszak jutott kifejezésre a jugoszláv közösség fejlődésében. A tartományok alkotmánytervezetét inkább az elvszerű alkotmányos döntések, mint a közvetlen alkotmányos rendelkezése juttatták kifejezésre. Az önkormányzati egységek társadalmi-politikai közösségekké váltak, amelyek egy köztársaság területén egységes alakban, „autonóm tartomány” néven alakulnak meg.

Az autonóm tartományokról szóló alapvető alkotmányos rendelkezések a következő módon jutottak kifejezésre:

1.) a köztársaságoknak jogában áll autonóm tartományokat létrehozni, más nemzetiségű összetételű illetve egyéb jellegzetességekkel rendelkező területein;

- 2.) a felsorolt területek lakosságának hozzájárulása szükséges az autonóm tartomány létrehozásához;
- 3.) az autonóm tartományok társadalmi-politikai közösségekként mindig egy bizonyos köztársaság keretein belül léteznek; és
- 4.) az autonóm tartományok megszervezésének alapelveit a köztársasági alkotmányban fektetik le.

Eszerint az 1963-as évi alkotmányos rendszerben az autonóm tartományok a köztársasági alkotmány valóságos alkotásai (remekművei?) voltak, de a föderáció meghatározott viszonyulásával e jellegzetes közösségek létrehozása illetve megszüntetése iránt. A JSZSZK Alkotmánya határozottan kimondta, hogy az autonóm tartományok létesítése ill. megszüntetése egyedül akkor lép érvénybe, ha azt Jugoszlávia Alkotmánya megállapítja. Tehát az autonóm tartományokról szóló elvszerű rendelkezések mellett a szövetségi alkotmányban megállapították a föderáció intézkedéseit is a tartományok létrehozása illetve megszüntetése terén.

Az így megállapított alkotmányos helyzet alapján az autonóm tartományok jogait és kötelezettségeit eléggé széles keretek között határozták meg: kezdve az alapszabályzat önálló meghozatalában megnyilvánuló önmegszervezés jogától a társadalmi terv és költségvetés meghozatalán, a tartomány eszközeiről történő döntésen keresztül egészen a munka- és más szervezetek megalapításáig, a községeknek és járásoknak nyújtandó segítségig és más kérdésekig.

A köztársaságok és autonóm tartományok egymás közti viszonyai az alkotmányon és a törvény által meghatározott kölcsönös jogokon és kötelezettségeken alapulnak; maga az irányítás szervezete ugyanolyan elvekre épült, mint a köztársaságban és az államszövetségben.

Külön ki kell emelni azt a tényt, hogy habár alakilag és jogilag kiegyenlítették, Vajdaság valamint Kosovo autonóm tartományok a társadalmi valóságban nem azonos közösségek. Különbségek állnak fenn közöttük, amelyeket nemcsak a nemzeti összetétel, hanem e területek társadalmi-politikai, kulturális, gazdasági és más jellegzetességei eredményeznek.

5.) A szocialista autonóm tartományok alkotmányos helyzete megvalósításának egyes nehézségei, eredményei és jelenségei az 1963-tól 1974-ig tartó időszakban

A korábbi alkotmányos rendszerben az önkormányzati egységek nem voltak megfelelően körvonalazva. A tartomány helyzete és jogai szabályozásának módja nem volt ezek valódi társadalmi értékének és szerepének tükröződése az öngazgatású társadalom azon objektív történelmi és általános politikai feltételeinek gyorsabb fejlődésében, amelyek az önkormányzati egységek keletkezését feltételezték. Ezért a tartományok alkotmányos helyzetének politikai felmérésében tekintetbe kellett venni, milyen mértékben biztosítja a tartomány éppen ilyen helyzete azon haladó társadalmi

változások gyorsabb megvalósítását, amelyekre öngazgatású közösségünk törekszik.

Az új alkotmányos elvek elfogadása 1963-ban világosan megmutatta, hogy a tartományok helyzetében beállt alkotmányos változásokat nem az adott pillanat politikai viszonyai és erői eredményezték, hanem mindenekelőtt a politikai hatalom deatizálási folyamatának, az öngazgatás fejlesztésének, a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúsága elvének következetes megvalósítása.

A tartományok éppen ilyen helyzete biztosította a társadalom gyorsabb öngazgatási egyesülését, erősítette a Szerb SZK társadalmi-gazdasági és politikai rendszerének belső kohézióját, Jugoszláviának az egyenjogú nemzetek és nemzetiségek öngazgatású szocialista közösségének egységét. A tartományok ilyen alkotmányos helyzete nem a köztársaság egységének gyengülését képviselte, hanem ellenkezőleg, egységességének magasabb fokát, de új öngazgatású alapokon.

A tartományok alkotmányos helyzete megvalósításának folyamatában egyes határozatok hiányosaknak és összehangolatlanoknak bizonyultak, pontosabb megfogalmazást követeltek a tartományok és a köztársaság viszonyaiban különösen a törvényhozás, a tartományok területéről származó köztársasági képviselők anyagi kérdései, helyzete és tevékenysége, amikor a Köztársasági Képviselőház hozta meg a Szerb Szocialista Köztársaságban a tartományokon kívüli szűkebb területet érintő törvényeket és más előírásokat.

II. AZ AUTONÓM TARTOMÁNYOK MINT AZ ÁLLAMSZÖVETSÉG ALKOTÓELEMEI

1.) A JSZSZK új Alkotmánya és az autonóm tartományok helyzete

Az öngazgatás fejlődésének további folyamata nemcsak megváltoztatta az állam helyzetét és szerepét, hanem a föderációban uralkodó viszonyokon is változtatott. A társadalmi viszonyok demokratizálása és az öngazgatás további szilárdítása az autonómia tartalmának minőségi megváltozásához vezet. Az öngazgatás fejlődése mindinkább lehetővé tette, hogy az autonóm tartományok önálló hatást gyakoroljanak saját haladásuk ütemére és irányvonalára. Az 1967/1968-as alkotmányfüggelékek már a tartományt mint az államszövetség (föderáció) és a társadalmi-politikai közösség önálló jogokkal és kötelezettségekkel felruházott alkotóelemét határozták meg. A függelékek ilyen irányú módosításai alapján az 1969-es évben először hozták meg a tartományok alkotmánytörvényeit, amelyek eddigi alapszabályzataikhoz viszonyítva új, minőségi változásokat jelentettek.

A föderáció, a Szerb SZK és mindkét tartomány alkotmányos dokumentumai szerint az autonóm tartomány önálló, szocialista öngazgatású

demokratikus társadalmi-politikai közösség, mely a munkásosztály illetve a dolgozók öngazgatásán alapszik, amelyben a munkások, polgárok, nemzetek és nemzetiségek megvalósítják saját szuverén jogait – , ha ez a köztársaság dolgozóinak, polgárainak, nemzeteinek és nemzetiségeinek a Szerb SZK Alkotmányában megállapított közös érdekeit szolgálja. Az ily módon megfogalmazott általános meghatározás egyben annak jogi alapját is képviseli, hogy a Szerb SZK Alkotmányában megállapítják az egész Köztársaság dolgozóinak illetve polgárainak, népeinek és nemzetiségeinek közös érdekeit, amelyek majd a Köztársaságban találnak megvalósulásra. A szocialista autonóm tartományok alkotmányos helyzetének ilyen jellege arra utal, hogy a Köztársaságnak mint egésznek valóban léteznek közös érdekei, amelyeket nem lehet a fennálló köztársasági kereteken kívül megvalósítani.

Az új alkotmányok körvonalazzák az autonómia új tervezetét. Levezetve a föderalizmus elemeinek szintjére, ám megtartva a köztársaság keretein belül, a JSZSZK Alkotmánya egy eredeti formát képez, amelyben keverednek a föderális és autonóm elgondolások.

A tartományok alkotmányos szerepe és helyzete, amelynek alapjait tulajdonképpen még az 1971-es alkotmányfüggelékkel vetették meg, még inkább kifejezésre jut az alkotmányos döntések által. A tartományok ugyanis a föderalizmus szerves alkotóelemei. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a föderációhoz való viszonyulás tekintetében legtöbb esetben kiegyenlítődnek a tartományok és a köztársaságok.

A tartományok alkotmányos helyzete jelenleg a JSZSZK alkotmányának 4. és 5. szakaszában és a Szerb SZK Alkotmányának 91. és 292. szakaszában lefektetett következő alapelveken nyugszik:

1.) A szocialista autonóm tartományok nemzetiségi összetételű, a munkásosztály és a dolgozók öngazgatásán alapuló, valamint egyéb objektív jellegzetességekkel rendelkező társadalmi és politikai közösségek.

2.) A Szerb SZK kereteibe tartoznak, s ezáltal a Szerb SZK és Jugoszlávia alkotmányos rendszerének különálló és autonóm, de ugyanakkor szerves részei is.

3.) A föderalizmus alkotó elemei, ami azt jelenti, hogy a JSZSZK-nak, mint szövetségi köztársaságnak és globális közösségnek közvetlen alanyai.

4.) A tartományoknak alapjában véve ugyanolyan funkcióik vannak mint a köztársaságoknak, azon jogok és kötelezettségek kivételével, amelyeket a köztársaság egészének érdekében a köztársasági alkotmány határoz meg.

5.) A tartományok saját területeik felett rendelkeznek, amelyek nem változtathatók meg a képviselőházak hozzájárulása nélkül.

6.) A tartományoknak saját alkotmányuk van, amelyek nem lehetnek ellentétben a köztársasági alkotmánnyal, és összhangban kell lenniük a JSZSZK alkotmányának alapelveivel,

7.) A föderáció védi az autonóm tartományoknak az alkotmányban lefektetett jogait és kötelezettségeit,

8.) A tartományok új, alkotmányos szerepe fejlődésük forradalmi foly-

tonosságát tükrözi. Lehetőséget nyújt a politikai és gazdasági továbbhaladásra, az öngazgatási viszonyok további fejlődésére, és biztosítja a népek és nemzetiségek jogainak minél hatékonyabb megvalósítását.

A tartományok új, alkotmányos szerepének megvalósítása igen összetett feladat, amely a szervezett társadalmi erők irányított és eszmei-politikai beállítottságú tevékenységét igényli a Kommunista Szövetséggel, a Szocialista Szövetséggel, a Szakszervezettel és más szervezetekkel az élen. Ugyanúgy szükséges azoknak a megfelelő társadalmi és öngazgatási szervezeteknek a maximális angazsáltsága is, amelyek pontosan meghatározott jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek.

2. Az autonóm tartományok jogai és kötelezettségei

Az autonóm tartományoknak jelenleg sokkal több a kötelezettségük és sokkal szélesebb jogkörrel rendelkeznek, mint az 1963-as alkotmány alapján. Ezek a jogok és kötelezettségek a megfelelő tartományi közigazgatási szervek és az öngazgatás más intézményei révén valósulnak meg. Ezek a jogok originálisak, ami azt jelenti, hogy nem a Szerb SZK hatásköréből erednek.

Habár a tartományoknak a köztársasággal azonosak a jogaik, nem köztársaságok. Bizonyos tények rámutatnak a közöttük levő különbségekre. Először is a tartományok funkciói kizárják a más társadalmi-politikai közösség jogaiba és kötelezettségeibe való beavatkozás lehetőségét; másodsor a tartományok önálló döntéshozatalának határát a polgároknak az alkotmány által szavatolt szabadsága és jogai képezik; harmadszor a köztársaság egészét érintő munkálatok a köztársasági szervek hatáskörébe tartoznak, és ezeket az egész köztársaság területén egységesen szabályozzák. E társadalmi-politikai közösségek egymás közti viszonyaiban még egy kapcsolat áll fenn, amely rámutat a közöttük levő különbségekre. A tartományok és köztársaságok, illetve ezek szervei határozatokat hozhatnak arról, hogy kizárólag a tartomány hatáskörébe tartozó bizonyos kérdéseket egységesen szabályozzanak az egész köztársaság területén. Ott nem a tartományi önkormányzat szűkítéséről van szó, hanem az egyes jogok megvalósításánál történő önkorlátozásról, és csak azokban az esetekben, amikor a tartományoknak érdekében áll, hogy egyes kérdéseket a köztársaság területén egységes módon szabályozzanak. (A Szerb SZK Alkotmányának 301. szakasza.) E lényegbevágó tények mellett, amelyek a köztársaság és tartomány közötti különbségekre utalnak, létezik néhány pontosan megfogalmazott kérdés, amelyekről az egész köztársaságban egységesen döntenek. E tényeken kívül mindazon jogok és kötelezettségek, amelyeket a föderáció és a köztársaság alkotmánya a köztársaságnak tulajdonít, a tartományokra tartoznak.

3. Az autonóm tartományok helyzete és viszonyai a Szerb SZK-ban

A Szerb SZK és a szocialista autonóm tartományok alkotmányos dokumentumokkal megállapított egymás közti viszonyaik további gyakorlati kidolgozást és pontos megjelölést igényelnek. Az autonóm tartomány alkotmányos jogi helyzetének a Szerb SZK fejlesztését illetve a dolgozók, nemzetek és nemzetiségek valódi érdekeit szolgáló egység alkotmányos felelősségén kell nyugodnia, hogy bizonyos kérdéseket a Szerb SZK szintjén közösen dolgozhassanak ki. Bizonyos kérdések egységes kidolgozásánál a köztársaságban gondoskodni kell mind a köztársaság egységéről, mind a tartományok alkotmányos felelősségéről. Az öngazgatási megállapodások és megegyezések módszerének politikai alapul kell szolgálnia a megfelelő köztársasági törvények meghozatalánál, különösen a közös érdekek területén, amelyeket a köztársaságban kell megvalósítani.

4. A nemzetek és nemzetiségek egyenjogúságának megvalósítása

A nemzetek és nemzetiségek egyenjogúsága öngazgatású társadalmi-gazdasági politikai viszonyaink alkotóelemeinek legjelentősebbike. A szocialista forradalom alapelvei közé tartozik, amely különösen az autonóm egységek területén fejlődött. Az autonóm területek olyan területek, amelyeken nagyobb részt nemzetiségek élnek. Ezért érthető, hogy az autonóm tartományok alkotmányai különös figyelmet szenteltek a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúságának. Ezek megállapították, hogy a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúak az élet, a munka és alkotás minden területén. Ezzel összhangban, minden nemzetnek és nemzetiségnek szavatolják a szabad fejlődést, a nemzeti jelleg, nyelvhasználat, kultúra, történelem és más sajátosságok kifejezésének jogát. Ezen alkotmányos döntések által a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúságának elve új dimenziót kapott, forradalmi tartalma elmélyült.

A nemzetek és nemzetiségek egyenjogúságának megvalósítása terén a tartományban jelentős eredményeket értek el. Ezek: az egyenjogú nyelvhasználat az állami szervek és szervezetek munkájában, az oktatásban és nevelésben, a kultúra fejlesztésében, káderpolitikában és társadalmi tevékenység terén.

A fent említett alkotmányos elvek maximális megvalósítása a gyakorlatban egyrészt a szervezett szubjektív erők következetességét és kitartását igényli, ám egyidejűleg az anyagi eszközök jelentős igénybevételét, türelmét, elnézést és az elengedhetetlen politikai éberséget is megköveteli.

A politikai éberség azért szükséges, mert a nacionalizmust még nem sikerült minden téren teljesen háttérbe szorítani. Éppen ezért a nacionalizmus elleni harcnak ezekben az időkben meg nem alkuvónak és ébernek kell lennie, mivel a szocialista autonóm tartományok területén a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúsága előfeltétele a jövő szocialista öngazgatású közösségének megteremtéséhez.

5. A tartományok viszonya

A tartományok, mint a föderáció alkotóelemei, nemcsak saját fejlődésükért, hanem a társadalmi közösség egészének haladásáért is felelősek. A föderáció viszonyai a tartományok és köztársaságok megegyezésének elvein, a saját és az egész szocialista közösség fejlődésében megnyilvánuló összetartásán és kölcsönösségén alapszanak.

Tehát az új szövetségi viszonyok az egész tartományi öngazgatási viszonyok és a társult munka megfelelő szervezettségét, valamint a szövetségi szintű közigazgatásba való bekapcsolódását teszik szükségessé. A tartományok felelőssége a közös szövetségi érdekek megvalósításában nem alapulhat csupán a tartományok küldötteinek részvételén a megfelelő köztársaságközi testületekben és szervekben. A föderáció egész politikájának a munkásosztály és a dolgozók maximális erőbevetésén kell nyugodnia. A döntéshozatal a társadalmi-politikai közösségekben, így sem a föderációban, sem a tartományokban, nem tarthat csupán az illetékes szervekre, illetve egyénekre. E döntéshozatalban kell megnyilvánulni az öngazgatású struktúrájú társult munkában kialakult nézeteknek a megfelelő állami szervek és társadalmi-politikai szervezetek teljes közreműködése mellett. Egyedül ily módon lehet azonosítani, összehangolni és megállapítani a tartományok valódi érdekeit, amelyeknek be kell illeszkedniük a föderációba. Ez egyidejűleg a tartományok együttműködésének és részvételének egyedüli módja a föderáció feladatainak megoldásában. Emiatt a megegyezés rendszerének kiépítése a köztársaságok és tartományok között a kölcsönösség és összetartás alapján, minden köztársaság és tartomány érdekeinek figyelembevételével, a föderáció feladatai megvalósításának alapvető feltétele.

6. A tartományok törvényhozó funkciója

A tartományok új, alkotmányos szerepében jelentős mértékben kibővült a törvényhozás funkciója. A határozatok, a korábbi általános tartományi előírások törvényekké váltak. Ez a változás a tartományok alkotmányos státuszának és az ebből következő jogainak és kötelezettségeinek eredménye.

Minden széles körűbb társadalmi-politikai közösség törvényhozó feladatának megvalósítása nemcsak felelősségteljes, hanem igen összetett és hosszadalmas társadalmi feladat is. Az autonóm tartományok e feladatra folyamatosan és gyorsított ütemben készülnek fel. Természetesen a törvényhozó funkció megvalósításában különböző nehézségek és felfogások jutnak kifejezésre, amelyeket eszmei-politikai akció útján lehet csak gyorsan áthidalni. E funkció megvalósításának kezdetén a törvényhozásnak azon szerepéből kell kiindulni, amelyet a tartományok alkotmányos helyzetének megvalósításában tölt be: harcolni kell a tartományi törvényho-

zásnak az öngazgatású jogrendszer kiépítésében betöltött szerepéről alkotott megengedhetetlen felfogások ellen.

A tartományok törvényhozó funkciójának megvalósításánál különös figyelmet kell szentelni a törvények meghozatalára, tartalmára és életbe léptetésére. A törvényhozó tevékenységnek mindinkább a társadalmi viszonyok kritikus elemzésén, a társadalmi változások ütemének és céljainak helyes felfogásán kell alapulnia, miközben külön gondot kell fordítani arra a tényre, hogy ne csökkenjen a társult munka és a községek öngazgatási jogának hatásköre.

Fordította Szabó Anikó

Rezime

Ustavni položaj socijalističkih autonomnih pokrajina i način njihove realizacije u praksi

Prilikom određivanja pojma autonomije autor polazi od definicije opšteg pojma i nalazi da je autonomija sa stanovišta ustavnog prava relativno nov fenomen, koja zahteva dublja proučavanja, naročito u uslovima samoupravnog socijalizma. Autor vidi zajednički osnov autonomije u postojanju i priznavanju značajnih istorijskih, kulturnih, etničkih i nacionalnih specifičnosti na prostoru jedne jedinstvene države.

Dalje se tretira stvaranje i razvoj autonomnih pokrajina u Jugoslaviji. Dosadašnji razvoj autonomnih jedinica jasno možemo pratiti analizirajući etape pređenog ustavnog razvitka Jugoslavije. U svim tim etapama obe autonomne jedinice su imale isti status. U skladu sa ukupnim društvenim razvitkom one gube svojstva državne kategorije i sve više postaju samoupravne društveno-ekonomske zajednice.

U drugom delu rada razmatraju se autonomne pokrajine kao element federalizma. Novi ustav i amandmanske promene daju jasniju definiciju pokrajina. Na osnovu ovih promena 1968. godine donose se prvi put ustavni zakoni pokrajina.

Novi ustavi Federacije, republike i obe pokrajine utvrđuju novi koncept autonomije. Pokrajine su postavljene kao konstitutivni element federalizma, što znači da se u najvećem broju slučajeva u pogledu odnosa prema federaciji izjednačavaju pokrajine i republike. Citirajući Ustav SFRJ autor nabrāja principe koje utvrđuju ustavni položaj autonomnih pokrajina. Novi ustavni položaj pokrajina izražava revolucionarni kontinuitet u njenom razvoju i pruža daljnje mogućnosti za njihov politički i ekonomski razvitak. Za razvijanje samoupravnih odnosa i obezbeđuje sadržajno bogatije ostvarivanje prava naroda i narodnosti. Da bi se to postiglo potrebna je koordinirana i idejno-politički usmerena aktivnost svih organizovanih društvenih snaga, na čelu sa Savezom komunista, Socijalističkim savezom, Sindikatom i drugim organizacijama, kao i angažovanost odgovarajućih državnih i samoupravnih organa.

Pokrajine nisu odgovorne samo za sopstveni razvoj, nego i za ukupni razvoj društvene zajednice kao celine, što pretpostavlja veći stepen uključenosti u proces odlučivanja u Federaciji. Zbog toga je izgrađivanje sistema dogovaranja između republika i pokrajina, uz uvažavanja interesa svake republike i pokrajine, pretpostavka je efikasnog ostvarivanja funkcija Federacije.

Summary

The constitutional role of the autonomous provinces and the actual tasks connected with it

When defining the notion of autonomy, the author sets out with the definition generally agreed upon. He regards autonomy a rather new phenomenon, when viewed from the angle of the constitutional law, and thinks it should be given a detailed study, especially in our selfmanaging society. The common basis of autonomy is the existence of significant historic, cultural, ethnic and national peculiarities, and their acknowledgement.

Further on he tackles the problem of the creation and development of the autonomous provinces in Yugoslavia. The development is to be seen clearly if we take a close study of the different phases of the constitutional progress. The autonomous provinces have lost some administrative characteristics and have become more and more selfmanaging socioeconomic units.

The second part of the present study is dealing with the autonomous provinces as elements of federalism. The new constitution and the amendments have given a more exact definition of the provinces. Following those changes the first constitutional law of the autonomous provinces has been passed.

The new constitutions have determined the new concept of autonomy. The provinces are regarded as constituents of the federation i. e. in most instances they are given the same treatment as the republics, as far as their relation to the federal state is concerned. Quoting the Constitution of Yugoslavia the author is giving a complete list of the principles determining the position of the autonomous provinces. The new constitutional provisions express the continuity of the revolutionary changes, and provide further possibilities of their political and economical development, development of relations based on equality. The new constitution is also safeguarding the full realization of the rights of nations and nationalities. To make all this possible the united and concious efforts of the whole organized society are required, including the Yugoslav League of Communists, the Socialist Alliance, the Workers' Union and other organized forces, as well as the efforts of the corresponding federal and selfmanaging organs.

The responsibilities of the provinces go even further. Not only are they in charge of their own welfare but also responsible for the development of the community as a whole. This involves a higher degree of share in the decision making of the federal state. Therefore the exchange of views between the republic and the provinces is indispensable. They should also take note of the interests of other republics and provinces, so that the functions of the federation may be safely carried out.